

5.1.2e

5.1.2e

AANGETEKEND

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Westerveld
Postbus 50
7970 AB Havelte

Ruinerwold, 11 juli 2026

Betreft: **zienswijze op de ontwerp-omgevingsvergunning (uitgebreide voorbereidingsprocedure) "Natuurherinrichting Vledder Aa" — middenloop fase 2**

Zaaknummer: 2023-026113

Bekendmaking: Gemeenteblad 2026 nr. 264701 van 5 juni 2026

Terinzagelegging: 5 juni tot en met 16 juli 2026 — deze zienswijze is tijdig ingediend

Geacht college,

I. Indiener, belang en inzet

- Ik ben eigenaar van twee agrarische bedrijfslocaties met bijbehorende landbouwgronden. Ik exploiteer die gronden niet zelf: zij zijn verpacht en worden door mijn pachter agrarisch gebruikt. Mijn belang is daarmee het belang van de grondeigenaar: het behoud van de gebruiksmogelijkheden en de waarde van mijn eigendom, en daarmee van de verpachtbaarheid en de pachtopbrengst. Vernatting tast die gebruiksmogelijkheden rechtstreeks aan. Vermindering van het genot van het gepachte kan bovendien leiden tot een aanspraak van mijn pachter op vermindering van de pacht prijs (artikel 7:377 BW), zodat de schade ook langs die weg rechtstreeks bij mij neerslaat. Dat mijn gronden zijn verpacht doet aan mijn belanghebbendheid dus niet af, maar bepaalt de aard ervan.
- Die positie sluit aan bij de maatstaf die de Afdeling bestuursrechtspraak hanteert in haar uitspraak van 29 april 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:2438, "Nieuwe Drostendiep"). Die maatstaf ziet niet op de bedrijfsvoering van een agrariër, maar op "de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden" — precies het belang dat mij als eigenaar toekomt.
- Mijn gronden liggen ten westen van en grenzend aan de Vledder Aa, benedenstrooms van het plangebied, in het traject tussen het plangebied en de samenvloeiing met de Wapserveense Aa. Eén van de bedrijfslocaties ligt in 5.1.2e. Mijn gronden liggen daarmee in de wig tussen twee watersystemen die gelijktijdig hydrologisch worden gewijzigd: de Vledder Aa (dit besluit) en de Wapserveense Aa (afzonderlijk project van het waterschap). De kadastrale gegevens van mijn percelen leg ik bij nadere aanvulling over; ik behoud mij het recht voor mijn gronden nader te specificeren.
- Mijn zienswijze richt zich niet tegen natuurontwikkeling als zodanig. Zij richt zich tegen een besluit dat de waterhuishouding ingrijpend en doelbewust wijzigt, terwijl de gevolgen daarvan voor mijn gronden

niet zijn onderzocht en de gebruiksmogelijkheden en de waarde van mijn eigendom in het besluit rehtens niet zijn beschermd.

5. Op 17 november 2025 heb ik een uitvoerige zienswijze ingediend op het eerdere ontwerpbesluit voor ditzelfde project (Gemeentebld 2025 nr. 431904), dat vervolgens is ingetrokken. Die zienswijze bevindt zich in uw dossier onder hetzelfde zaaknummer. Ik verzoek u haar als hier herhaald en ingelast te beschouwen. Onderstaande zienswijze bouwt daarop voort en actualiseert haar aan de hand van de nu ter inzage gelegde stukken.
6. Tegen de watervergunning die het Waterschap Drents Overijsselse Delta op 5 mei 2026 voor ditzelfde project heeft verleend, heb ik afzonderlijk bezwaar gemaakt. De gronden van dat bezwaar beschouw ik hier eveneens als herhaald en ingelast; het bezwaarschrift van 14 juli 2026 voeg ik als bijlage 1 bij deze zienswijze. Nu het waterschap mij op 3 juli 2026 heeft bericht: "Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met de gemeente Westerveld", en dat de bij u ingediende zienswijzen "niet gedeeld met het waterschap" zijn, moet ik ervan uitgaan dat u van die correspondentie geen kennis draagt. Ik voeg die brief daarom als bijlage 2 bij.

II. Kern van de zaak

7. De ruimtelijke onderbouwing erkent zelf dat dit project schade toebrengt aan omliggende landbouwgrond. Over het oppervlaktewater stelt §5.7: "Deze vernatting is doelbewust en draagt bij aan de beoogde natuurontwikkeling." En: "Lokaal kan de toename van waterstanden en inundatie wel leiden tot verminderde drooglegging van landbouwgronden en infrastructuur, waarvoor mitigerende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn." Over het grondwater stelt diezelfde paragraaf: "Deze veranderingen kunnen echter lokaal leiden tot hogere grondwaterstanden op aangrenzende percelen en infrastructuur, met risico op verminderde ontwatering voor landbouw, wegen en bebouwing."
8. Vervolgens wordt de vraag wat die schade precies is, en wie daartegen beschermt, in dit besluit niet beantwoord maar doorgeschoven. Het eigen (geo)hydrologisch modelonderzoek doet de aanbeveling: "De theoretische knelpunten nader op locatie onderzoeken en verder uit te werken in het mitigatieplan." Dat onderzoek is op dit moment niet uitgevoerd. In plaats daarvan vervolgt de ruimtelijke onderbouwing: "Inmiddels liggen een watervergunning, monitoringsplan en mitigatieplan ter inzage, waarmee het waterschap aangeeft te kunnen instemmen met de beoogde natuurherinrichting" (§5.7). De borging wordt dus overgelaten aan het waterschap.
9. Het waterschap heeft die verantwoordelijkheid uitdrukkelijk van zich afgeworpen. In zijn brief van 3 juli 2026 schrijft het waterschap: "Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met de gemeente Westerveld"; de bij uw college ingediende zienswijzen zijn "niet gedeeld met het waterschap" en "ook niet bij de besluitvorming betrokken"; er is "geen ... coördinatieregeling"; en: "Het is dus niet aan het dagelijks bestuur van het waterschap om te bepalen wanneer de werkzaamheden gaan starten of deze op te schorten". Daarbij komt dat het waterschap de peilverhoging zelf — de maatregel die de schade veroorzaakt — buiten de vergunningplicht heeft gehouden.
10. Het resultaat is een borgingsgat: u verwijst voor de hydrologische bescherming naar het waterschap, het waterschap verwijst terug naar de vergunninghouder en naar monitoring achteraf, en geen enkel besluit beschermt mijn gronden. Precies die constructie heeft de Afdeling bestuursrechtspraak op 29 april 2026 afgewezen: het bevoegd gezag moet zélf inzichtelijk maken dat er geen onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden plaatsvindt — ook wanneer die

gronden buiten het plangebied liggen — en mag zich daarvoor niet verschuilen achter een separaat besluit van het waterschap. Aan die verplichting is hier niet voldaan.

11. Daarnaast kleven aan het ontwerpbesluit twee zelfstandige formele gebreken (hoofdstuk IV): de vormvrije m.e.r.-beoordeling is niet kenbaar en de projectomvang is niet gemotiveerd afgebakend, en uit de stukken blijkt niet dat de vereiste verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad is gevraagd of dat dit geval van die eis is uitgezonderd.

III. Toetsingskader

12. Het ontwerpbesluit berust op artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3° Wabo. Een vergunning kan op die grondslag uitsluitend worden verleend indien het project niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing. De aanvraag dateert van 21 december 2023; op grond van het overgangsrecht blijft de Wabo van toepassing.
13. Daarnaast gelden de artikelen 3:2 (zorgvuldige voorbereiding en volledige feitenvaststelling), 3:4 (belangenafweging en evenredigheid), 3:11 (kenbaarheid van de stukken) en 3:46 Awb (draagkrachtige motivering), alsmede artikel 2.27 Wabo juncto artikel 6.5 Bor (verklaring van geen bedenkingen), de artikelen 7.16–7.19 Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r., en de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2023 (Titel 3.1 Kernkwaliteiten; de artikelen 3.1 Landschap, 3.2 Cultuurhistorie, 3.4 Aardkundige waarden en 3.6 Natuur), waarnaar de ruimtelijke onderbouwing in §4.2.2 zelf verwijst. Voorts zijn van belang het Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022–2027, het NNN-regime, het Natura 2000-regime en de Prestatieovereenkomst Prolander–provincie Drenthe 2025.

IV. Formele gebreken

IV.1 De vormvrije m.e.r.-beoordeling is niet kenbaar, en de projectomvang is niet gemotiveerd afgebakend

14. In §5.16 van de ruimtelijke onderbouwing stelt u dat de activiteit kwalificeert als een landinrichtingsproject in de zin van categorie D9 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r., en vervolgens: "De omvang van het project blijft onder de in deze categorie opgenomen drempelwaarden." Daarom, zo vervolgt de onderbouwing, is een vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd "middels een aanmeldnotitie (zie Bijlage 13)".
15. Die aanmeldnotitie is niet ter inzage gelegd. Ik heb het volledige ter inzage gelegde bijlagenbestand doorzocht: het woord "aanmeldnotitie" komt daarin uitsluitend voor in de ruimtelijke onderbouwing zelf, in de zojuist geciteerde passage. De notitie waarnaar wordt verwezen, ontbreekt. Evenmin is een m.e.r.-beoordelingsbesluit (artikel 7.17 Wm) kenbaar gemaakt. Het stuk waarop de conclusie berust dat geen milieueffectrapport nodig is, en het besluit waarin die conclusie is neergelegd, ontbreken dus beide. Daarmee is de m.e.r.-beoordeling voor mij en voor iedere andere belanghebbende niet controleerbaar. Dat is in strijd met artikel 3:11 Awb en, nu een kenbaar m.e.r.-beoordelingsbesluit ontbreekt, met de artikelen 3:2 en 3:46 Awb.
16. De inhoudelijke conclusie is bovendien niet zonder meer houdbaar. Categorie D9 knoopt aan bij een functiewijziging van 125 hectare of meer. Het projectgebied van fase 2 is volgens uw eigen ruimtelijke onderbouwing "ca 118 hectare groot" — 94% van de drempel. Diezelfde onderbouwing vermeldt echter: "De toevoeging 'fase 2' geeft aan dat er ook een 'fase 1' bestaat. Die fase heeft betrekking op het in 2014 ingerichte deel van het beekdal aan de noordzijde van het projectgebied." En elders:

"Prolander heeft daarom van de provincie Drenthe de opdracht gekregen om binnen dit beekdal 204 hectare opnieuw in te richten voor natuur." Het gaat dus om één, in fasen uitgevoerd landinrichtingsproject in hetzelfde beekdal, met een totale omvang die de drempel van 125 hectare ruimschoots overschrijdt.

17. Het is vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dat een project niet in delen mag worden opgeknipt om aan de m.e.r.-verplichting te ontkomen, en dat bij de vraag of een drempelwaarde wordt bereikt de cumulatieve effecten van samenhangende projectonderdelen moeten worden betrokken (onder meer HvJ EU 28 februari 2008, C-2/07, Abraham, en HvJ EU 25 juli 2008, C-142/07, Ecologistas en Acción). Categorie D9 ziet bovendien uitdrukkelijk mede op "een wijziging of uitbreiding" van een landinrichtingsproject. Waarom fase 2 desalniettemin zelfstandig aan de drempel mag worden getoetst, en hoe de omvang van de functiewijziging is berekend, motiveert het ontwerpbesluit niet. Ik verzoek u dat alsnog te doen en, indien de drempel bij een juiste projectafbakening wordt overschreden, de formele m.e.r.-beoordelingsprocedure te doorlopen voordat een besluit wordt genomen.
18. Ik verzoek u voorts te bevestigen dat de aanmeldnotitie mede de cumulatie beoordeelt met de gelijktijdige herinrichting van de Wapserveense Aa (zie hoofdstuk VI). Zonder die beoordeling voldoet de vormvrije m.e.r.-beoordeling niet aan het criterium "cumulatie met andere projecten" uit bijlage III bij richtlijn 2011/92/EU, waarnaar §5.16 zelf verwijst.

IV.2 Verklaring van geen bedenkingen

19. Voor een omgevingsvergunning op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3° Wabo is ingevolge artikel 2.27 Wabo juncto artikel 6.5 van het Besluit omgevingsrecht een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad vereist, tenzij de raad categorieën van gevallen heeft aangewezen waarin een dergelijke verklaring niet is vereist (artikel 6.5, derde lid, Bor). Is een verklaring vereist, dan moet het ontwerp daarvan op grond van artikel 3.11, derde lid, Wabo gelijktijdig met het ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd.
20. Uit de ter inzage gelegde stukken blijkt van geen van beide iets. De ontwerpbeschikking, de ruimtelijke onderbouwing en het bijlagenbestand vermelden de verklaring van geen bedenkingen niet, en een ontwerp-verklaring is niet ter inzage gelegd. Ik verzoek u kenbaar te maken of een verklaring van geen bedenkingen is vereist en, zo ja, het ontwerp daarvan alsnog ter inzage te leggen; en zo nee, het raadsbesluit aan te wijzen waarop die uitzondering berust en te motiveren dat dit project onder de aangewezen categorieën valt. Zolang dat niet is gebeurd, kan het besluit niet worden genomen (artikelen 3:11 en 3:46 Awb).

IV.3 De aanvraag waarop wordt beslist, bestaat niet meer in de vorm waarin zij is ingediend

21. Het ter inzage gelegde aanvraagformulier van 21 december 2023 (aanvraagnummer 7877491) bevat een tabel "Formele bijlagen" met zestien stukken: B1 Maatregelenkaart, B2 Integrale erfgoedinventarisatie, B2a Notitie omgang met AAC, B3 Principeprofielen, B4 Detailtekeningen, B5 Vledder Aa toelichting maatregelen, B6 Geohydrologisch modelonderzoek, B7 "EBO Vledder Aa borgen ontwatering flanken", B8 Monitoringsplan hydrologie, B9 Mitigatieplan externe effecten, B10 Inrichtingstekening, B11 Intentieovereenkomst Sloet–Prolander, B12 Booronderzoek RAAP, B13 Advies gemeente stikstof, B14 Vislift stuw, B15 Recreatieve voorzieningen, en de Toelichting.

22. Bij de rectificatie van 6 oktober 2025 (Gemeentebld 2025 nr. 431904) heeft u acht van die zestien bijlagen vervallen verklaard: B1 (maatregelenkaart), B3 (principeprofielen), B4 (detailtekeningen), B7 (EBO), B9 (mitigatieplan externe effecten), B10 (inrichtingstekening), B11 (intentieovereenkomst) en B13 (stikstofadvies). Zij zijn vervangen door tien "NB"-stukken. Vervolgens zijn ook die stukken opnieuw vervangen: de ontwerpbeschikking van 5 juni 2026 waarmerkt bestektekeningen set D5 (25 februari 2025), een memo monitoring van 16 september 2025, EBO-stukken van 13 oktober en 7 november 2025, een PFAS-onderzoek van 8 mei 2026 en een ruimtelijke onderbouwing en toelichting van 1 juni 2026 — vier dagen vóór de terinzagelegging.
23. Wat is vervallen, is niet bijkomstig. Het gaat om de maatregelenkaart, de inrichtingstekening, de principeprofielen, de detailtekeningen, het mitigatieplan externe effecten en het EBO-document: waar de maatregelen komen, hoe zij worden uitgevoerd, hoe de externe effecten worden gemitigeerd en hoe eigendom, beheer en onderhoud worden geborgd. De rectificatie omschrijft dit niettemin als volgt: "Bij nadere controle is vastgesteld dat enkele stukken ten onrechte waren opgenomen bij het ontwerpbesluit." En zij stelt uitdrukkelijk: "Er zijn geen nieuwe documenten toegevoegd en de inhoud van het ontwerpbesluit blijft ongewijzigd." Dat laatste is niet juist: de tien NB-stukken die diezelfde rectificatie onder punt 3 opsomt, komen in de aanvraag van 21 december 2023 niet voor.
24. De ontwerpbeschikking van 5 juni 2026 vermeldt niettemin uitsluitend: "Op 21 december 2023 hebben wij uw aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen." Van enige wijziging of aanvulling van de aanvraag maakt zij geen melding, en in het dossier is geen gewijzigde of aangevulde aanvraag te vinden.
25. Een bestuursorgaan mag op een gewijzigde aanvraag beslissen zonder nieuwe aanvraag en zonder een nieuw ontwerp ter inzage te leggen, mits de wijziging van ondergeschikte aard is. Het vervallen en vervangen van de maatregelenkaart, de inrichtingstekening, de profielen, de detailtekeningen, het mitigatieplan en het EBO-document is geen wijziging van ondergeschikte aard. Ik verzoek u kenbaar te maken wanneer en bij welk stuk de aanvraag is gewijzigd, waar die gewijzigde aanvraag is te vinden, en te motiveren waarom de wijzigingen van ondergeschikte aard zouden zijn.
26. Dit raakt bovendien het toepasselijke recht. De Wabo is op deze zaak uitsluitend van toepassing omdat de aanvraag vóór 1 januari 2024 is ingediend. Indien het aangevraagde project sindsdien zodanig is gewijzigd dat in wezen sprake is van een andere aanvraag, ontvalt aan die grondslag de basis en had de aanvraag onder de Omgevingswet moeten worden behandeld, met het daarbij behorende toetsingskader en de daarbij behorende procedure. Ik verzoek u uitdrukkelijk te motiveren op welke aanvraag u beslist.
27. Ten slotte wijs ik erop dat de vervallen bijlage B7 blijkens haar eigen bestandsnaam luidde: "EBO Vledder Aa borgen ontwatering flanken". Het document dat bij de aanvraag was gevoegd om de ontwatering van de flanken van het beekdal te borgen — het belang bij uitstek van de aangrenzende landbouwgronden — is vervallen verklaard en vervangen door EBO-stukken zonder die aanduiding. Ik verzoek u te motiveren waar de borging van de ontwatering van de flanken in het huidige besluit is terug te vinden.

IV.4 Stukken die deel uitmaken van het besluit maar niet ter inzage liggen

28. De ontwerpbeschikking somt onder "Bijgevoegde documenten" de stukken op die "als gewaarmerkte stuk" bij het besluit zijn gevoegd. Daartoe behoren onder meer "Def ambitietypenkaart Vledder AA vastgesteld door provincie" en "B7D-GR_1". Geen van beide stukken is in het ter inzage gelegde bijlagenbestand aan te treffen; beide namen komen daarin uitsluitend voor in de documentenlijst van de ontwerpbeschikking zelf. Stukken die het besluit zelf als onderdeel van dat besluit waarmerkt, maar die niet ter inzage liggen, leveren strijd op met artikel 3:11 Awb.
29. Bij de ambitietypenkaart klemmt dat in het bijzonder. Het bodem- en hydrochemisch onderzoek naar de natuurpotenties stelt dat er "nog geen specifieke natuurdoelen voor het gebied bepaald" zijn, terwijl u een door de provincie vastgestelde ambitietypenkaart als onderdeel van dit besluit waarmerkt. Zonder dat stuk is niet te controleren welke natuurdoelen worden nagestreefd — en dus evenmin of de gekozen, ingrijpende inrichting daarvoor noodzakelijk is. Ik verzoek u de ambitietypenkaart alsnog ter inzage te leggen.
30. Drie stukken die in de rectificatie van 6 oktober 2025 nog uitdrukkelijk tot het ontwerpbesluit werden gerekend, ontbreken thans geheel: (a) het integrale advies Z2023-024355 "Het Middenloop Vledder Aa" — het interne integrale advies van uw eigen organisatie; (b) NB11, het akkoord van particulieren voor het aanvragen van de vergunning; en (c) NB13, het advies van het provinciaal bevoegd gezag inzake stikstof (naast het eveneens vervallen B13, het advies van de gemeente inzake stikstof). Ten aanzien van stikstof ligt thans uitsluitend een Voortoets van de aanvrager zelf ter inzage; een advies van een bevoegd gezag ontbreekt.
31. Het ontbreken van het akkoord van particulieren en van de intentieverklaring is niet formalistisch. De ruimtelijke onderbouwing vermeldt: "In de zuidwesthoek van het projectgebied is een deel van de gronden (nog) niet aangekocht. Twee grondeigenaren hebben hier nog enkele extensief agrarisch gebruikte percelen in bezit." Het memo mitigatie externe effecten laat bovendien een perceel buiten de toetsing aan de landbouwnorm met de motivering dat de eigenaar particulier natuurbeheer wil uitoefenen — "(intentieverklaring aanwezig)". Die intentieverklaring is dus dragend voor het achterwege laten van een landbouwkundige toets, en het akkoord van de particulieren is dragend voor de bevoegdheid om voor hun gronden een vergunning aan te vragen. Beide stukken liggen niet ter inzage en zijn dus niet controleerbaar (artikelen 3:2, 3:11 en 3:46 Awb).

IV.5 De stukken zijn formeel raadpleegbaar, maar feitelijk niet kenbaar

32. De bekendmaking van 5 juni 2026 noemt geen enkel stuk bij naam. Zij volstaat met de mededeling dat "de stukken" via het Omgevingsloket zijn te zien. Dat is een opvallend verschil met de rectificatie van 6 oktober 2025, waarin uw college de stukken die tot het ontwerpbesluit behoorden juist één voor één en met bestandsnaam opsomde.
33. Wat een belanghebbende via het Omgevingsloket aantreft, is één enkel bestand: "b_NL.IMRO.1701.509AFWVledderAa-0001_bijlage.pdf". Dat bestand telt 1.628 pagina's en is ruim 290 MB (303.973.272 bytes) groot. Het bevat geen inhoudsopgave, geen documentindex, geen scheidingsbladen en geen aanduiding waar het ene stuk eindigt en het volgende begint. De bladwijzers die het bestand bevat, zijn geen documentindex maar de overgeërfde interne hoofdstukindelingen van de afzonderlijke, samengevoegde brondocumenten — waaronder tientallen malen de aanduiding "Sheets and Views" en herhaalde vermeldingen als "1 Inleiding" en "Bijlage 4 Boorprofielen". Zij geven

geen enkel uitsluitel over welke documenten in de bundel zijn opgenomen, hoe die heten, of waar zij te vinden zijn.

34. Het gevolg is dat de dertig stukken die de ontwerpbeschikking met naam waarmerkt als gewaarmerkt onderdeel van het besluit, in het ter inzage gelegde bestand niet als herkenbaar, afgebakend document zijn terug te vinden. Een belanghebbende kan daardoor niet vaststellen — en ik heb ook niet kunnen vaststellen — of alle gewaarmerkte stukken daadwerkelijk ter inzage zijn gelegd, welke versie van een stuk in de bundel is opgenomen, of welke stukken juist ontbreken. Om de hierboven in IV.1 en IV.4 genoemde ontbrekende stukken te kunnen aanwijzen, heb ik de gehele bundel van 1.628 pagina's moeten doorzoeken.
35. Artikel 3:11 Awb vereist niet slechts dat stukken ergens beschikbaar zijn, maar dat zij ter inzage worden gelegd op een wijze die effectieve inspraak mogelijk maakt. Een bestand van bijna 300 MB en 1.628 pagina's, zonder index, waarin de eigen gewaarmerkte stukken niet zijn terug te vinden, en waarbij de bekendmaking zelf geen enkel stuk benoemt, voldoet daaraan niet. Dat klemmt te meer nu de zienswijzentermijn zes weken bedraagt en het dossier onder meer een geohydrologisch modelonderzoek, meerdere bodemonderzoeken, een erfgoedinventarisatie en een archeologisch booronderzoek omvat, die elk afzonderlijk moeten worden beoordeeld. Voor een gemiddelde belanghebbende — een omwonende, een grondeigenaar, een agrariër — is dit geen kenbaar dossier maar een praktisch onneembare drempel.
36. Ik verzoek u een documentindex beschikbaar te stellen waarin per stuk is aangegeven hoe het heet, van welke datum het is en op welke pagina's van de bundel het is te vinden; de gewaarmerkte stukken afzonderlijk raadpleegbaar te maken; de volledigheid van het dossier te bevestigen; en, gelet op het voorgaande, de zienswijzentermijn opnieuw te laten aanvangen zodra dat is gebeurd.
37. Aan het dossier zijn ten opzichte van 2025 bovendien nieuwe onderzoeken toegevoegd (onder meer het nader onderzoek PFAS, de rapportage soortgericht onderzoek, twee verkennende bodemonderzoeken, de quickscan natuurwetgeving en de voortoets Natura 2000). Op deze stukken heeft nog niemand eerder een zienswijze kunnen geven. Ik behoud mij het recht voor mijn zienswijze naar aanleiding van die stukken, en van de alsnog kenbaar te maken stukken, aan te vullen.

V. Hydrologie en de gevolgen voor omliggende landbouwgronden

V.1 U erkent de schade, maar heeft haar voor mijn gronden nooit onderzocht

38. Zoals hierboven (randnummer 7) geciteerd, erkent de ruimtelijke onderbouwing dat de vernatting doelbewust is en dat zij op aangrenzende percelen kan leiden tot hogere grondwaterstanden en verminderde ontwatering voor de landbouw. Voor mijn gronden is echter nooit berekend óf, en zo ja in welke mate, dat effect optreedt. Het "Memo mitigatie externe effecten" beoordeelt een beperkt aantal locaties in en direct rond het projectgebied. Mijn percelen komen in geen enkele modeluitkomst voor. Er is dus niet vastgesteld dát er geen effect optreedt; er is niet gekeken.
39. Op de afstand tot het plangebied kunt u zich daarbij niet beroepen. In fase I van ditzelfde project is — juist om een verhoging van het waterpeil in de Vledder Aa te kunnen beoordelen — een gekoppeld grond- en oppervlaktewatermodel gehanteerd met een modelgebied van circa 350 km². In fase 2 wordt volstaan met enkele percelen. Bovendien is één perceel buiten het plangebied (VDR00-H-1096) wél beoordeeld; nabijheid tot het plangebied is dus kennelijk niet het gehanteerde criterium. Welk

criterium — welke contour, welk model, welke afstand — het invloedsgebied begrenst, en waarom mijn benedenstroomse gronden daarbuiten vallen, blijkt uit niets. Dat is een gebrek in de feitenvaststelling (artikel 3:2 Awb) en in de motivering (artikel 3:46 Awb).

V.2 Het eigen onderzoek is niet afgerond

40. Het (geo)hydrologisch modelonderzoek beveelt uitdrukkelijk aan: "De theoretische knelpunten nader op locatie onderzoeken en verder uit te werken in het mitigatieplan." Dat aanvullende onderzoek is niet uitgevoerd; de knelpunten zijn "theoretisch" gebleven en de uitwerking is verplaatst naar een mitigatieplan buiten deze procedure. Een besluit dat op een als onvoltooid gepresenteerd onderzoek berust, is niet zorgvuldig voorbereid (artikel 3:2 Awb). Het onderzoek dient te worden afgerond vóór — niet ná — de besluitvorming.

V.3 Het model is voor de bepalende grootheid onvoldoende betrouwbaar

41. De onderbouwing waarop u wél steunt, is voor de voor mij bepalende grootheid — de grond- en oppervlaktewaterstanden — onvoldoende geborgd. Het modelonderzoek erkent dat de kalibratie op de wáterstanden zwak is: op meetlocatie "1715 middenloop Vledder Aa" bedraagt de Nash-Sutcliffe-waarde 0,17, terwijl de eigen classificatie een waarde onder 0,5 als "onvoldoende" aanmerkt; op meerdere andere waterstandsmeetpunten is de waarde negatief. Het rapport hecht vervolgens "de meeste waarde" aan het ene meetpunt waar de afvoer goed uitkomt, en merkt op dat de absolute berekende grondwaterstanden "met enige onzekerheid" moeten worden beschouwd.
42. Het model is met andere woorden gevalideerd voor de afvoer en de inundatie, niet voor de absolute waterstanden die de vernatting van mijn gronden bepalen. Juist op die laatste grootheid rusten de kwantitatieve effectvoorspellingen voor de omliggende landbouwgronden. Dat verdraagt zich niet met artikel 3:2 Awb.

V.4 De wél berekende schade wordt met een dubbele drempel weggeschreven

43. Waar de effecten wél zijn berekend, blijken zij aanzienlijk. Voor het percelenblok VDR00-G-435/437/440 berekent de aanvrager een "verlaging van de doelrealisatie ... van 19%, voor het zuidelijke perceel tot 23% voor het noordelijke perceel" — en dat op percelen die blijkens het memo "relatief hoog gelegen" zijn en "hun landbouwfunctie behouden". Ik voer dit niet aan om de rechtspositie van die eigenaar aan de orde te stellen, maar om de ordegrootte aan te tonen van het hydrologisch effect dat dit project teweegbrengt op grond die landbouwgrond blijft.
44. Vervolgens worden die effecten met een zelf ontworpen, cumulatieve drempel weggeschreven. Het mitigatiekader bepaalt dat sprake is van een knelpunt "wanneer de gemiddelde doelrealisatie voor een perceel met meer dan 0,5 %-punt afneemt", maar dat mitigatie pas plaatsvindt bij significante effecten, waarvoor een norm wordt gehanteerd van "5 cm verandering van de (grond)waterstand". Het waterschap heeft in zijn brief van 3 juli 2026 bevestigd dat beide drempels cumulatief werken: "Er moet dus minstens aan beide toetsingscriteria worden voldaan voordat overgegaan wordt tot mitigatie door Prolander".
45. Wat dat betekent, blijkt uit de eigen stukken. Voor perceel VDR00-H-1096 wordt een verlaging van de doelrealisatie van 0,8% berekend — een overschrijding van de eigen knelpuntnorm — maar omdat de GHG-stijging kleiner is dan 5 cm luidt de conclusie dat "geen sprake is van een significant effect en mitigerende maatregelen niet aan de orde" zijn. Een tweede drempel die een op zichzelf overschreden

landbouwnorm alsnog wegedeneert, is geen belangenafweging maar een ontsnappingsclausule. Zij leidt ertoe dat reële, door de aanvrager zelf berekende schade ongemitigeerd blijft. Dat wordt bezegeld doordat compensatie op voorhand is uitgesloten: "Compensatie is voor de inrichting van Vledder Aa fase 2 niet aan de orde". Toepassing van een beleidsmatig toetsingskader op een wijze die tot deze gevolgen leidt, verdraagt zich niet met de artikelen 3:4 en 4:84 Awb.

V.5 De peilverhoging die de schade veroorzaakt, is in geen enkel besluit afgewogen

46. De maatregel die de vernatting feitelijk tweeebngt, is de peilverhoging. Blijkens het "Plan peilbeheer Vledder Aa" (16 september 2025) worden de bestaande landbouwstuwten verwijderd, waardoor het gehele fase 2-gebied één peilvak wordt "dat ook een gedeelte op de westflank van het beekdal omvat" — de flank waaraan mijn gronden liggen — en wordt het peil gezet door een nieuwe stuw bij de Ten Darperweg met een, in de woorden van het plan, "vast stuwhoogte van NAP + 3,25m".
47. Voor peilgebied VL140 geldt blijkens de peilenkaart van het waterschap een minimumpeil van NAP +2,60 m en een maximumpeil van NAP +2,95 m. De vergunde vaste stuw ligt daarmee circa 30 centimeter boven het vastgestelde maximumpeil — permanent. Het waterschap heeft die peilverhoging niettemin buiten de vergunningplicht gehouden ("Het waterschap blijft het oppervlaktewaterpeil beheren en bedienen, hierdoor is de peilafwijking geen vergunningplichtige activiteit"), en uw ontwerpbesluit bevat evenmin een afweging daarvan.
48. Het gevolg is dat het gevolg van een peilwijziging wordt bereikt zonder het besluit van een peilwijziging — en dus zonder kenbare belangenafweging en zonder rechtsbescherming. Uw college kan zich er niet toe beperken dit als een aangelegenheid van het waterschap aan te merken: de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het project — waaronder de gevolgen voor het bestaande agrarische gebruik van de omliggende gronden — moet in dit besluit worden beoordeeld. Dat een structurele peilverhoging van circa 30 cm aan de bron op de omliggende en benedenstroomse gronden onder de door u gehanteerde drempel van 5 cm zou blijven, is zonder nadere onderbouwing niet aannemelijk. Die onderbouwing ontbreekt.

V.6 De waarborgen zijn geen waarborgen

49. De ontwerpbeschikking bevat geen enkel voorschrift dat de grond- of oppervlaktewaterstanden op omliggende of benedenstroomse landbouwgronden beschermt. De monitoring waarnaar wordt verwezen, is naar de eigen omschrijving van het waterschap "een zogenaamd passief monitoringsysteem waarmee achteraf kan worden vastgesteld of er sprake is van invloed", dat zich "niet leent voor actieve monitoring waarbij op basis van de actuele meetgegevens kan worden gestuurd". Bij grotendeels onomkeerbare ingrepen — het dempen van watergangen, het verwijderen van stuwten en van een waterkering, en grootschalig grondverzet — is een systeem dat effecten pas achteraf signaleert geen waarborg maar een constatering.
50. Ik verzoek u daarom, indien u tot vergunningverlening zou overgaan, in het besluit als voorschrift op te nemen: (a) concrete drempelwaarden voor de grond- en oppervlaktewaterstanden op de omliggende en benedenstroomse landbouwgronden, waarbij overschrijding leidt tot onmiddellijke bijsturing; (b) actieve monitoring met bijsturing, inclusief een nulmeting vóór aanvang van de werkzaamheden; (c) een afdwingbare mitigatie- én compensatieverplichting, met intrekking van de uitsluiting "compensatie is niet aan de orde"; en (d) een verbod om met de werkzaamheden aan te vangen

voordat de gevolgen voor de benedenstroomse gronden, in samenhang met de herinrichting van de Wapserveense Aa, zijn onderzocht en beoordeeld.

V.7 De uitspraak Nieuwe Drostendiep

51. In de uitspraak van 29 april 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:2438) ging het om een beekherstel- en natuurontwikkelingsproject waarbij een melkveehouder met aangrenzende agrarische gronden vernatting vreesde. De Afdeling stelde vast dat de gronden van appellanten "geen onderdeel uitmaken van het plangebied ... maar in de directe omgeving daarvan liggen", en formuleerde de toets: heeft het bevoegd gezag "inzichtelijk ... gemaakt dat er geen onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden plaatsvindt"? Uit het deskundigenbericht van de STAB bleek dat de grondwaterstand op de gronden van appellanten met 0,05 tot 0,30 m steeg — méér dan het door het bevoegd gezag aangenomen maximum van 10 cm — en tot opbrengstderving leidde, terwijl de derving voor één gewas in het geheel niet was onderzocht. De Afdeling oordeelde bovendien dat het bevoegd gezag zich niet mocht verschuilen achter een separaat projectplan van het waterschap om te waarborgen dat er geen vernatting optreedt. Het besluit werd integraal vernietigd; de Afdeling paste zelfs geen bestuurlijke lus toe, mede omdat het waterschap ter zitting aangaf bezig te zijn met de voorbereiding van fase 2 van het project.
52. Dat het daar om een wijzigingsplan ging, doet niet ter zake. De Afdeling formuleerde geen regel over een besluittype, maar een materiële onderzoeks- en motiveringsplicht: de gevolgen voor nabijgelegen agrarische gronden moeten inzichtelijk worden gemaakt door het besluit dat die gevolgen mogelijk maakt, en die last mag niet naar een ander besluit worden verplaatst. Die plicht rust — via de artikelen 3:2, 3:4 en 3:46 Awb en de eis van een goede ruimtelijke ordening — evenzeer op uw college.

VI. Cumulatie met de Wapserveense Aa

53. De Vledder Aa mondt uit in de Wapserveense Aa. Blijkens de ruimtelijke onderbouwing reikt het projectgebied tot aan de Wapserveense Aa en vormen beide beken samen deelgebied "5D: Esdorpenlandschap Vledder- en Wapserveense Aa"; de peilenkaart van het waterschap rekent ze tot één stroomgebied. Voor de Wapserveense Aa loopt een afzonderlijk herinrichtingsproject van hetzelfde waterschap (Waterschapsblad 2025 nr. 29955).
54. Het waterschap heeft bevestigd dat de Vledder Aa als invoer in de hydrologische modellen van de Wapserveense Aa is meegenomen — maar als een vaste hoeveelheid, als startpunt van het rekenmodel. Dít project wijzigt juist die aanvoer (dempen, stuwen, slenken, vernatting, vertraagde afvoer). De onderbouwing van het ene project rust dus op een aanname die door het andere project wordt tegengesproken. Mijn gronden liggen precies in het gebied waar beide ingrepen samenkomen, en de som van die effecten is door niemand berekend.
55. Een cumulatieve effectbeoordeling ontbreekt; de onderliggende modelresultaten zijn niet beschikbaar gesteld. Dit besluit beoordeelt de Vledder Aa geïsoleerd. Dat is in strijd met de artikelen 3:2 en 3:4 Awb en, zoals in randnummer 18 uiteengezet, tevens met het cumulatiecriterium van de vormvrije m.e.r.-beoordeling.

VII. Noodzaak, proportionaliteit en alternatieven

56. De ruimtelijke onderbouwing presenteert het project als natuurherstel, maar stelt zelf vast: "Het 'nieuwe beekdal van de Vledder Aa' is geen reconstructie van een beekdal met een beek uit het verleden. Er wordt een eigentijds landschap gecreëerd dat voortborduurt op een rijke historie." Het gaat dus niet om het herstellen van een historische situatie, maar om het construeren van een nieuw natuurstype in een gebied dat blijkens historisch kaartmateriaal (1815–2023) al meer dan twee eeuwen een stabiel agrarisch cultuurlandschap is. Dat is geen bezwaar op zichzelf, maar het ontnemt aan de gekozen inrichting de vanzelfsprekendheid waarmee zij wordt gepresenteerd, en het verzwaart de eisen aan de motivering van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit (artikel 3:4 Awb).
57. De ecologische opbrengst waarvoor die ingreep wordt gepleegd, is naar de eigen stukken beperkt en onzeker. Het bodem- en natuurpotentie-onderzoek vermeldt dat er "nog geen specifieke natuurdoelen voor het gebied bepaald" zijn: er wordt een ingrijpende herinrichting vergund terwijl de te bereiken natuurdoelen niet vaststaan. Volgens het verslag van de schetssessies (Prolander, 2023) biedt slechts 10 tot 15% van het plangebied kans op de hoogste natuurwaarden, terwijl "de overige gronden" zich eerder lenen voor agrarisch medegebruik. B-WARE (2022) stelt vast dat "het grootste deel van het plangebied in zijn gebied is en blijft" (circa 1 mm per dag wegzijging), dat de toplaag door langdurig agrarisch gebruik voedselrijk is, en: "de hydrologische omstandigheden na uitvoering van de vernattingsmaatregelen zijn lastig van tevoren te voorspellen". Uw eigen onderbouwing erkent bovendien: "Daarnaast kan de nabijgelegen drinkwaterwinning Terwisscha een verlagend effect hebben op de diepere grondwaterstanden."
58. Ook de provincie zelf twijfelt aan de hydrologische haalbaarheid. In het schetssessieverslag Vledder Aa van 9 december 2025 — bijlage bij het op 1 juli 2026 vastgestelde Programma Toekomst Landelijk Gebied Drenthe (TLGD) — wordt als nog uit te zoeken punt benoemd "of voeding vanuit hogere gronden voldoende is om beekdalen te vernatten en nat te houden", mede omdat er volgens datzelfde verslag "geen natuurlijke aanvoer meer" is, onder andere door waterwinning.
59. Een afweging van minder ingrijpende alternatieven ontbreekt niettemin geheel. Dat klemmt te meer nu de provincie in datzelfde, op 1 juli 2026 vastgestelde Programma TLGD dit gebied aanmerkt als een gebied waar nog "een gebiedsproces samen met de gebiedspartijen en grondeigenaren" moet worden opgestart en waarin "ook gekeken wordt naar de mogelijkheden van agrarisch natuurbeheer", terwijl in het bijbehorende schetssessieverslag uitdrukkelijk wordt verwezen naar de ervaring Drostendiep, die volgens dat verslag heeft "geresulteerd in een mozaïek". Het ontwerpbesluit loopt daarmee vooruit op — en verdraagt zich niet met — een eigen gebiedsproces waarin juist minder ingrijpende varianten nog moeten worden verkend. Dit staat bovendien op gespannen voet met de Prestatieovereenkomst Prolander–provincie Drenthe 2025, waarin is vastgelegd dat voor de realisatie van het NNN "vrijwilligheid de basis" is, dat de landbouwstructuur wordt versterkt, en dat "wij geen maatregelen willen nemen waar wij spijt van kunnen krijgen".
60. Ten slotte is voor dit gebied in 2011 een Plan-MER opgesteld met eigen beoordelingscriteria voor onder meer cumulatieve effecten, hydrologische samenhang, landschappelijke gaafheid en archeologie. Niet blijkt dat het ontwerpbesluit aan dat eigen afwegingskader is getoetst (artikelen 3:2 en 3:46 Awb).

VIII. Cultuurhistorie, landschap en aardkundige waarden

61. §4.2.2 van de ruimtelijke onderbouwing stelt zelf vast dat de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2023 in Titel 3.1 regels stelt voor de kernkwaliteiten Landschap (artikel 3.1), Cultuurhistorie (artikel 3.2), Aardkundige waarden (artikel 3.4) en Natuur (artikel 3.6), en dat dit betekent "dat de relevante kernkwaliteiten in het projectgebied moeten worden geïdentificeerd en beschreven, en dat gemotiveerd moet worden op welke wijze de voorgenomen ontwikkeling deze kwaliteiten behoudt, zorgvuldig inpast of 'indien sprake is van aantasting' op passende wijze beperkt of compenseert".
62. Vervolgens verwijst de onderbouwing voor die motivering enkel door naar de uitgevoerde onderzoeken en naar hoofdstuk 5. Een zelfstandige toets aan de verordening — welke kernkwaliteiten worden aangetast, in welke mate, en waarom die aantasting aanvaardbaar is, dan wel hoe zij wordt beperkt of gecompenseerd — is in het ontwerpbesluit niet te vinden. Dat geldt te meer nu het projectgebied deel uitmaakt van de cultuurhistorische hoofdstructuur (deelgebied 5D, sturingsniveau "Betrekken bij"), en de ambitie voor dat gebied uitdrukkelijk het in stand houden van de karakteristiek van het esdorpenlandschap betreft, met "een grote tijdsdiepte". Het project dempt juist de genormaliseerde beekloop en bestaande sloten en vergraaft het maaiveld; dat is een ingreep in de gaafheid van een goed bewaard historisch landschap. Een doorverwijzing naar onderzoeken is geen motivering (artikelen 3:2 en 3:46 Awb).

IX. Archeologie en erfgoed

63. Het gebied kent blijkens de erfgoedinventarisatie en het RAAP-booronderzoek (rapport 6087) een hoge archeologische verwachting; het Koelingsveld wordt als "zeer hoog" gewaardeerd. Dat een aanvullend booronderzoek is uitgevoerd en in het ontwerp is verwerkt, waardeert ik.
64. De borging schiet echter tekort. De eigen notitie omgang met aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden gaat ervan uit dat ontgravingen in veenbodems onder archeologische begeleiding plaatsvinden. Die begeleiding is in de ontwerpbeschikking niet als bindend voorschrift opgenomen: de voorschriften bevatten uitsluitend de algemene meldingsplicht bij toevalsvondsten (artikel 5.10 Erfgoedwet). Beekdal- en veenarcheologie laat zich met vooronderzoek juist niet betrouwbaar opsporen; een meldingsplicht achteraf is dan geen bescherming. Voorts ontbreken een formeel selectiebesluit en een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen, en zijn de door RAAP aanbevolen proefsleuven voor het Koelingsveld niet uitgevoerd.
65. Ik verzoek u de archeologische begeleiding, met een goedgekeurd Programma van Eisen, als harde voorwaarde in het besluit op te nemen, een selectiebesluit te nemen en het Koelingsveld aantoonbaar buiten de ingreep te houden (artikelen 3:2 en 3:46 Awb; artikel 3.2 Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2023).

X. Ecologie, Natura 2000 en soorten

66. De Voortoets Natura 2000 is uitsluitend een stikstofdepositietoets. De conclusie "geen significante effecten" ziet alléén op stikstof; het plangebied wordt behandeld als liggend náást Natura 2000. De fysieke en hydrologische effecten op het habitatype H3260A (beken en rivieren met waterplanten), dat blijkens het aanwijzingsbesluit in en rond de Vledder Aa voorkomt, zijn niet beoordeeld. Nu dit project het watersysteem juist ingrijpend wijzigt, is een toets die alleen naar stikstof kijkt onvolledig (artikel 3:2 Awb).
67. Het soortgericht onderzoek beoordeelt amfibieën, reptielen en vleermuizen, maar geen broedvogels. De forse achteruitgang van broedende roofvogels in West-Drenthe (Bijlsma, De Takkeling 2020) en de zorgen over weidevogels blijven daardoor onbeoordeeld; de quickscan natuurwetgeving vult die leemte niet. Voor het NNN is ten slotte niet kenbaar welke natuurdoelen en subcategorieën gelden en waarom vernatting en functiewijziging daarvoor noodzakelijk zijn.

XI. Bodem- en waterkwaliteit (PFAS) en KRW

68. Het PFAS-onderzoek en de bodemonderzoeken laten zien dat de bodem niet overal schoon is: er zijn verhoogde PFAS-gehalten aangetroffen (grondpartijen die niet toepasbaar zijn in oppervlaktewater), er zijn meerdere verdachte, gedempte watergangen — waaronder oude meanders — waar vóór grondverzet nog nader (water)bodemonderzoek nodig is, er is verspreidbaar slib, en in het gebied zijn historische verontreinigingen met minerale olie en asbest gesaneerd.
69. Bij een ingreep waarbij grootschalig wordt gegraven en gedempt en de waterhuishouding wordt vernat, moet worden onderbouwd dat dit niet leidt tot verspreiding of mobilisatie van deze stoffen naar het oppervlaktewater en naar de omliggende — óók mijn — gronden. Die onderbouwing is onvolledig: het benodigde onderzoek op de verdachte locaties is deels nog niet uitgevoerd. Ook hier geldt dat onderzoek dat volgens de eigen stukken nog moet plaatsvinden, niet ná maar vóór de besluitvorming moet worden verricht (artikel 3:2 Awb). Daarnaast ontbreekt een toetsing aan de Kaderrichtlijn Water (ESF-analyse; stikstof, fosfaat, chloride, zuurstof).

XII. Participatie en maatschappelijke uitvoerbaarheid

70. Paragraaf 7.2 van de ruimtelijke onderbouwing, getiteld "Maatschappelijke uitvoerbaarheid", bestaat in haar geheel uit de mededeling dat het project in strijd is met de bestemmingsplannen, dat daarvan met artikel 2.12 Wabo kan worden afgeweken, en dat het ontwerp ter inzage heeft gelegen. Over draagvlak, over overleg met grondeigenaren en omwonenden, of over de verwerking van de in 2025 ingediende zienswijzen staat er niets. Dat is geen onderbouwing van de maatschappelijke uitvoerbaarheid maar een cirkelredenering: het plan zou uitvoerbaar zijn omdat het ter inzage heeft gelegen. Voor een vergunning op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3° Wabo, die een goede ruimtelijke onderbouwing vereist, is dat ontoereikend (artikelen 3:2 en 3:46 Awb).

71. Daarbij komt dat in de aanloop naar dit plan bij betrokkenen een onjuist beeld is gewekt: gecommuniceerd is dat de beek "weer de oude loop en vorm" krijgt, terwijl uw eigen ruimtelijke onderbouwing stelt: "Het 'nieuwe beekdal van de Vledder Aa' is geen reconstructie van een beekdal met een beek uit het verleden", en terwijl B-WARE juist vaststelt dat het plangebied grotendeels inzijsgebied is. Voorlichting die het tegendeel suggereert van wat de eigen stukken vermelden, verdraagt zich niet met een zorgvuldige voorbereiding (artikel 3:2 Awb).

XIII. Conclusie en verzoek

72. Het ontwerpbesluit is niet zorgvuldig voorbereid (artikel 3:2 Awb), berust niet op een deugdelijke belangenafweging (artikelen 3:4 en 4:84 Awb), is onvoldoende kenbaar (artikel 3:11 Awb) en ontbeert een draagkrachtige motivering (artikel 3:46 Awb). Het is daarmee niet voorzien van de goede ruimtelijke onderbouwing die artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3° Wabo vereist.

Ik verzoek u daarom:

1. het ontwerpbesluit niet in de huidige vorm vast te stellen;
2. de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r. (Bijlage 13) en het m.e.r.-beoordelingsbesluit alsnog ter inzage te leggen, en te motiveren waarom fase 2 zelfstandig aan de drempelwaarde van categorie D9 mag worden getoetst gelet op fase 1 en de opgave van 204 hectare in ditzelfde beekdal;
3. kenbaar te maken of een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad is vereist en, zo ja, het ontwerp daarvan alsnog ter inzage te leggen; zo nee, het raadsbesluit aan te wijzen waarop die uitzondering berust;
4. kenbaar te maken wanneer en bij welk stuk de aanvraag van 21 december 2023 is gewijzigd, waar de gewijzigde aanvraag is te vinden, te motiveren waarom die wijzigingen van ondergeschikte aard zijn, en uitdrukkelijk te motiveren op welke aanvraag — en onder welk recht — u beslist;
5. de stukken die het besluit als gewaarmerkt onderdeel daarvan aanmerkt maar die niet ter inzage liggen alsnog ter inzage te leggen, in het bijzonder de ambitietypenkaart en B7D-GR_1, alsmede het integrale advies Z2023-024355, het akkoord van particulieren en de intentieverklaring;
6. de gewaarmerkte stukken afzonderlijk raadpleegbaar te maken, een documentindex bij het bijlagenbestand van 1.628 pagina's beschikbaar te stellen en de zienswijzentermijn opnieuw te laten aanvangen zodra dat is gebeurd;
7. de gevolgen van de herinrichting voor mijn benedenstroomse gronden perceelsgericht te (laten) onderzoeken en navolgbaar te presenteren, met inbegrip van de cumulatie met de herinrichting van de Wapserveense Aa, en het door het eigen modelonderzoek aanbevolen nadere onderzoek naar de knelpunten alsnog vóór de besluitvorming uit te voeren;
8. de betrouwbaarheid van het hydrologisch model voor de grond- en oppervlaktewaterstanden aan te tonen, dan wel de gevolgen daarvan voor de zekerheid van de effectvoorspelling in de belangenafweging te betrekken;
9. de peilverhoging (het samengevoegde peilvak en de vaste stuw op NAP +3,25 m, circa 30 cm boven het vastgestelde maximumpeil van peilgebied VL140) in de ruimtelijke beoordeling te betrekken en te motiveren;
10. indien u niettemin tot vergunningverlening overgaat: de onder randnummer 50 genoemde voorschriften (drempelwaarden, actieve monitoring met nulmeting, afdwingbare mitigatie én compensatie, en een aanvangsverbod) in het besluit op te nemen, alsmede de archeologische begeleiding met goedgekeurd Programma van Eisen als bindend voorschrift;

11. een zelfstandige toets aan de kernkwaliteiten van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2023, aan het Plan-MER 2011 en aan het Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022–2027 te verrichten, en de noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit van de gekozen inrichting te motiveren mede in het licht van het in het Programma TLGD aangekondigde gebiedsproces; en
12. de milieukundige (PFAS/bodem) en KRW-aspecten navolgbaar te motiveren en het nog ontbrekende onderzoek op de verdachte locaties vóór de besluitvorming te (laten) verrichten.
73. Indien aan het voorgaande niet kan worden voldaan, verzoek ik u de besluitvorming aan te houden, de onderbouwing aan te vullen en het ontwerpbesluit opnieuw ter inzage te leggen.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Bijlagen

1. Aanvulling van de gronden van het bezwaar tegen de watervergunning Vledder Aa fase 2 (Waterschap Drents Overijsselse Delta, besluit van 5 mei 2026, dossiernummer Z/23/058897), d.d. 14 juli 2026.
2. Brief van het Waterschap Drents Overijsselse Delta d.d. 3 juli 2026, houdende beantwoording van mijn vragen van 21 mei 2026.

Bijlage 1

Aan: het dagelijks bestuur van Waterschap Drents Overijsselse Delta
Postbus 60, 8000 AB Zwolle
Per post — aangetekend

5.1.2e

5.1.2e

Datum: 14 juli 2026

Betreft: Aanvulling van de gronden van het pro forma bezwaar d.d. 12 juni 2026 tegen de watervergunning “natuurlijke herinrichting beekdal Vledder Aa fase 2”, besluit van 5 mei 2026, dossiernummer Z/23/058897, bekendgemaakt in Waterschapsblad 2026 nr. 11890.

Op 12 juni 2026 heb ik tijdig pro forma bezwaar gemaakt tegen bovengenoemd besluit en verzocht de gronden te mogen aanvullen tot en met 16 juli 2026. Van die gelegenheid maak ik hierbij gebruik. Ik verzoek u deze aanvulling als herhaald en ingelast te beschouwen bij mijn pro forma bezwaar en bij mijn brief van 21 mei 2026, en betrek daarbij tevens uw beantwoording van 3 juli 2026.

I. Belanghebbendheid en feitelijke positie

1. Ik ben eigenaar van twee agrarische bedrijfslocaties met bijbehorende landbouwgronden, gelegen in het watersysteem dat door dit besluit wordt gewijzigd. Ik exploiteer die gronden niet zelf: zij zijn **verpacht** en worden door mijn pachter agrarisch gebruikt.

2. Mijn belang is daarmee het belang van de grondeigenaar: het behoud van de **gebruiksmogelijkheden en de waarde van mijn eigendom**, en daarmee van de verpachtbaarheid en de pachtopbrengst daarvan. Vernatting tast die gebruiksmogelijkheden rechtstreeks aan. Vermindering van het genot van het gepachte kan bovendien leiden tot een aanspraak van mijn pachter op vermindering van de pachtprijs (artikel 7:377 BW), zodat de schade ook langs die weg rechtstreeks bij mij neerslaat. Dat mijn gronden zijn verpacht doet aan mijn belanghebbendheid dus niet af, maar bepaalt de aard ervan.

3. Die positie sluit nauw aan bij de maatstaf die de Afdeling bestuursrechtspraak hanteert in haar uitspraak van 29 april 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:2438, “Nieuwe Drostendiep”), die ik hierna onder de gronden 2 en 4 nader bespreek. Die maatstaf ziet immers niet op de bedrijfsvoering van een agrariër, maar op “*de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden*” — precies het belang dat mij als eigenaar toekomt.

4. Mijn gronden liggen **benedenstrooms van en nabij het plangebied**, aan de westzijde van en grenzend aan de Vledder Aa, in het traject tussen het plangebied en de samenvloeiing met de Wapserveense Aa. Zij liggen daarmee **in de wig tussen twee watersystemen die beide, gelijktijdig en door hetzelfde bevoegd gezag, hydrologisch worden gewijzigd**: de Vledder Aa (dit besluit) en de Wapserveense Aa (uw ontwerp-omgevingsvergunning wateractiviteit, Waterschapsblad 2025 nr. 29955). Eén van de bedrijfslocaties ligt in peilvak VL224.

5. De kadastrale gegevens van mijn percelen leg ik bij nadere aanvulling over; ik behoud mij het recht voor mijn gronden nader te specificeren. Voor de vaststelling van de uitgangssituatie wijs ik erop dat **uw waterschap zelf beschikt over meerjarige peilmeetgegevens voor dit gebied**, die in uw opdracht zijn bijgehouden. Die reeks leent zich bij uitstek als objectieve nulmeting. Ik verzoek u die gegevens bij

de heroverweging te betrekken en, als op de zaak betrekking hebbend stuk, ter inzage te leggen (artikel 7:4, tweede lid, Awb).

6. Ik ben belanghebbende in de zin van artikel 1:2 Awb. Mijn bezwaar is niet gericht tegen natuurontwikkeling als zodanig, maar tegen een besluit dat de waterhuishouding ingrijpend wijzigt zonder dat de gevolgen daarvan voor mijn gronden zijn onderzocht en zonder dat de gebruiksmogelijkheden en de waarde van mijn eigendom rechtens zijn beschermd.

II. Kern van de zaak

7. Dit besluit verhoogt structureel het waterpeil in het beekdal. Het waterschap heeft echter juist de twee zaken die mij raken **buiten het besluit gehouden**: de peilverhoging zelf — die als “geen vergunningplichtige activiteit” is bestempeld — én de bescherming daartegen, die is doorgeschoven naar toezeggingen, naar monitoring achteraf, naar de vergunninghouder en naar de gemeente.

8. Het gevolg is dat de maatregel die mijn schade veroorzaakt in géén enkel besluit is afgewogen, en dat de gevolgen voor mijn gronden nooit zijn onderzocht — terwijl uw waterschap in fase I van ditzelfde project, om precies zo’n peilverhoging te kunnen beoordelen, een gekoppeld grond- en oppervlaktewatermodel met een modelgebied van **circa 350 km²** liet bouwen. In fase 2 zijn drie percelen beoordeeld. Mijn gronden komen in geen enkele modeluitkomst voor.

9. Dat is niet mijn bewijslast maar de uwe. In de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 29 april 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:2438, “Nieuwe Drostendiep”) is beslist dat het bevoegd gezag **inzichtelijk moet maken** dat er geen onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden plaatsvindt — óók wanneer die gronden buiten het plangebied liggen — en dat die verplichting niet mag worden doorgeschoven naar een afzonderlijk besluit van het waterschap. Aan die verplichting is hier niet voldaan.

III. Toetsingskader

10. De aanvraag dateert van 21 december 2023. Op dit besluit is derhalve de **Waterwet** van toepassing. Ingevolge artikel 2.1, eerste lid, Waterwet is de toepassing van de wet gericht op het voorkomen van wateroverlast, de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen én op **de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen**. Het agrarisch gebruik van de gronden binnen het beïnvloede watersysteem is zo’n maatschappelijke functie. Op grond van artikel 6.21 Waterwet wordt de vergunning geweigerd voor zover verlening daarvan niet verenigbaar is met die doelstellingen, en op grond van artikel 6.20 Waterwet kunnen — en waar nodig: moeten — aan de vergunning voorschriften worden verbonden ter bescherming van die belangen. Het belang van mijn landbouwgronden valt dus binnen, en niet buiten, uw toetsingskader.

11. Daarnaast gelden de artikelen 3:2 (zorgvuldige voorbereiding en volledige feitenvaststelling), 3:4 (belangenafweging), 3:46 (draagkrachtige motivering) en 4:84 Awb, alsmede uw eigen beleid en het bij de aanvraag gehanteerde mitigatiekader. Richtinggevend is voorts de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 29 april 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:2438).

IV. Gronden van bezwaar

Grond 1 — De peilverhoging wordt gerealiseerd zonder enig besluit waarin zij is afgewogen

12. Wat er feitelijk gebeurt, staat in het bij de aanvraag gevoegde “Plan peilbeheer Vledder Aa” van 16 september 2025 — een memo van de aanvrager, geen besluit van uw waterschap. Daarin staat: *“Onderdeel van de inrichtingsmaatregelen middenloop Vledder Aa fase 2 is een aanpassing van de waterpeilen”*. De bestaande landbouwstuwen worden verwijderd, waardoor *“het gehele fase 2 gebied 1 peilvak [wordt] dat ook een gedeelte op de westflank van het beekdal omvat”*. Het peil in dat nieuwe peilvak wordt gezet door een nieuwe stuw bij de Ten Darperweg met een *“vast stuwhoogte van NAP + 3,25m”*, met als uitgangspunt dat die stuw *“altijd op de vaste stand van NAP 3,25 m blijft staan”*.

13. Het besluit verklaart die peilverhoging vervolgens buiten de vergunningplicht: *“Het waterschap blijft het oppervlaktewaterpeil beheren en bedienen, hierdoor is de peilafwijking geen vergunningplichtige activiteit”*.

14. Het geldende peilregime is echter een ander. Blijkens uw eigen peilenkaart geldt voor peilgebied **VL140** — deelstroomgebied Vledder Aa, stroomgebied “Vledder en Wapserveense Aa” — een **minimaal peil van NAP +2,60 m en een maximaal peil van NAP +2,95 m**. Dat is de situatie zoals die al jaren geldt en waarop het grondgebruik, de ontwatering en de pachtwaarde in het gebied zijn afgestemd.

15. De vergunde vaste stuw ligt daarmee op **circa 30 centimeter boven het vastgestelde maximumpeil** van het peilgebied — en niet tijdelijk, maar permanent. Dat kan naar zijn aard geen “beheren en bedienen” zijn. Beheer speelt zich per definitie af binnen de vastgestelde bandbreedte; een peil dat daar structureel bovenuit gaat, is een **wijziging van het peilregime**. Dat geldt te meer nu het plan de bestaande peilvakken samenvoegt tot één nieuw peilvak: ook de peilgebiedindeling zelf wordt gewijzigd. Uw waterschap merkt het invoeren van nieuwe streefpeilen zelf aan als iets waartoe het “besluit”.

16. Ik betoog uitdrukkelijk **niet** dat een peilverhoging ontoelaatbaar zou zijn. Zij mag — maar dan bij besluit, met een kenbare belangenafweging (artikel 3:4 Awb), een draagkrachtige motivering (artikel 3:46 Awb) en rechtsbescherming voor wie daardoor wordt geraakt. Dat besluit ontbreekt. De peilverhoging is uit de vergunning geknipt, en er is geen ander besluit waarin zij is vastgesteld. Het resultaat is dat **het gevolg van een peilwijziging wordt bereikt zonder het besluit van een peilwijziging** — en dus zonder afweging en zonder rechtsbescherming.

17. Er zijn slechts drie mogelijke antwoorden, en zij raken u alle drie. (i) Stelt u zich op het standpunt dat déze vergunning de peilverhoging wél omvat, dan gaat u terug op uw eigen besluit, en had de peilverhoging getoetst moeten worden aan artikel 2.1 juncto 6.21 Waterwet en artikel 3:4 Awb, mede in het licht van de gevolgen voor benedenstroomse gronden; die toetsing ontbreekt. (ii) Houdt u vol dat het om beheer gaat, dan moet u binnen het vastgestelde maximum van NAP +2,95 m blijven, wat de vergunde vaste stuw structureel onmogelijk maakt. (iii) Stelt u dat nog een afzonderlijk besluit volgt, dan is deze vergunning prematuur en dient zij te worden aangehouden totdat dat besluit is genomen en daartegen rechtsbescherming heeft opengestaan. Ik verzoek u in de beslissing op bezwaar uitdrukkelijk te motiveren welk van deze drie standpunten u inneemt.

Grond 2 — U heeft niet inzichtelijk gemaakt dat mijn gronden geen onevenredige nadelige gevolgen ondervinden; u heeft dat niet eens onderzocht

18. In de uitspraak van 29 april 2026 stelde de Afdeling uitdrukkelijk vast dat de gronden van appellanten *“geen onderdeel uitmaken van het plangebied ... maar in de directe omgeving daarvan liggen”*, en formuleerde vervolgens de toets: heeft het bevoegd gezag *“inzichtelijk ... gemaakt dat er geen onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden plaatsvindt”*? De ligging buiten het plangebied is dus niet beslissend, en de bewijslast rust op het bestuursorgaan.

19. Uit het door de Afdeling gevolgde STAB-deskundigenbericht bleek bovendien hoe de ingreep doorwerkt: de grondwaterstandsverandering varieerde van *“0,05 tot meer dan 0,50 m ter plaatse van watergangen waar het oppervlaktewaterpeil wordt verhoogd”*, en *“ook de gronden van [appellanten] worden geraakt door de vernatting”* — met een stijging van 0,05 tot 0,30 m, méér dan het door het bevoegd gezag aangenomen maximum. Een peilverhoging werkt dus, via het grondwatersysteem, aantoonbaar door buiten het gebied waarin zij wordt gerealiseerd.

20. Voor mijn gronden is een dergelijke beoordeling nooit gemaakt. Het *“Memo mitigatie externe effecten”* beoordeelt drie locaties in en direct rond het projectgebied. Mijn percelen komen in geen enkele modeluitkomst voor. Er is dus niet vastgesteld dát er geen effect optreedt; er is niet gekeken.

21. U kunt zich daarbij niet beroepen op de afstand tot het plangebied, om drie zelfstandige redenen.

- Ten eerste hanteerde uw waterschap in **fase I van ditzelfde project** — juist om een verhoging van het waterpeil in de Vledder Aa te kunnen beoordelen — een gekoppeld grond- en oppervlaktewatermodel waarvan *“het modelgebied ... een oppervlak van 350 km²”* omvat. Mijn gronden liggen ruimschoots binnen die invloedssfeer. Wat in fase I een modelgebied van 350 km² vergde, kan in fase 2 niet worden afgedaan met drie percelen.
- Ten tweede heeft u zelf een perceel **buiten** het plangebied wél beoordeeld: perceel VDR00-H-1096. Nabijheid tot het plangebied is dus kennelijk niet uw criterium. Welk criterium dan wel is toegepast, en waarom mijn gronden daarbuiten vallen, blijkt uit niets.
- Ten derde beschrijven uw eigen stukken de benedenstroomse doorwerking. Het Plan peilbeheer voorziet erin dat de stuw bij hoogwater tijdelijk wordt verlaagd, waarna *“de waterstand ... versneld [zal] dalen”* — water dat versneld benedenstrooms wordt afgevoerd — en dat de stuwstand kan worden aangepast *“als benedenstrooms problemen in het watersysteem zijn ontstaan”*, om *“het watersysteem benedenstrooms te ontlasten”*. U erkent dus dat dit project op het benedenstroomse systeem ingrijpt en dat daar problemen kunnen ontstaan, maar u heeft die gevolgen voor benedenstroomse grondeigenaren nooit in beeld gebracht.

22. De omvang van de ingreep maakt dat onderzoek juist onvermijdelijk. Het peil gaat aan de bron van NAP +2,95 m (het vastgestelde maximum) naar een vast NAP +3,25 m: een **structurele peilverhoging van circa 30 cm**. In de zaak Nieuwe Drostendiep stelde de STAB vast dat een peilverhoging in watergangen leidde tot grondwaterstijgingen van 0,05 tot 0,30 m op omliggende gronden — méér dan het door het bevoegd gezag aangenomen maximum van 10 cm. Uw stukken gaan er intussen van uit dat de gevolgen voor de omgeving beneden een drempel van 5 cm blijven. Dat een peilverhoging van 30 cm bij de omliggende en benedenstroomse gronden onder de 5 cm zou blijven, is zonder nadere onderbouwing niet aannemelijk — en die onderbouwing ontbreekt, althans voor mijn gronden, geheel.

23. Daar komt de samenloop met de Wapserveense Aa bij. Uw eigen peilenkaart rekent beide beken tot één stroomgebied: *“Vledder en Wapserveense Aa”*. U bent voor beide projecten het bevoegd gezag en heeft bevestigd dat de Vledder Aa als invoer in de hydrologische modellen van de

Wapserveensche Aa is meegenomen — maar **als een vaste hoeveelheid**, als startpunt van het rekenmodel. Dit besluit wijzigt juist die aanvoer (dempen, stuwen, slenken, vernatting). De onderbouwing van het ene besluit rust dus op een aanname die door het andere besluit van hetzelfde bestuursorgaan wordt tegengesproken. Mijn gronden liggen precies in het gebied waar beide ingrepen samenkomen, en de som van die effecten is door niemand berekend.

24. Ten slotte is de onderbouwing waarop u wél steunt, voor de voor mij bepalende grootheid onvoldoende betrouwbaar. Het (geo)hydrologisch modelonderzoek erkent dat de kalibratie op de wáterstanden zwak is: op de meetlocatie “1715 middenloop Vledder Aa” bedraagt de Nash-Sutcliffe-waarde 0,17, terwijl de eigen classificatie een waarde onder 0,5 als “onvoldoende” aanmerkt; op meerdere andere meetpunten is de waarde negatief. Het rapport hecht vervolgens “de meeste waarde” aan het ene meetpunt waar de afvoer goed uitkomt, en merkt op dat de absolute berekende grondwaterstanden “*met enige onzekerheid*” moeten worden beschouwd.

25. Het besluit berust hiermee op een onvolledige en deels ondeugdelijke vaststelling van de feiten (artikel 3:2 Awb) en mist een draagkrachtige motivering (artikel 3:46 Awb).

Grond 3 — De wél berekende nadelige gevolgen zijn met een ondeugdelijk toetsingskader wegverklaard

26. Waar u de effecten wél heeft berekend, blijken zij aanzienlijk. Bij het percelenblok VDR00-G-435/437/440 worden de lage delen uitgeruild en als natuur ingericht; de delen die in eigendom van de particulier blijven, zijn getoetst aan de landbouwnorm. Juist voor dié percelen — blijkens uw eigen memo “relatief hoog gelegen”, en die “*hun landbouwfunctie behouden*” — berekent de aanvrager een “*verlaging van de doelrealisatie ... van 19%, voor het zuidelijke perceel tot 23% voor het noordelijke perceel*”.

27. Dat met die eigenaar afspraken zijn gemaakt over uitruil van de lage delen, ontnemt aan dat cijfer niets. Ik voer het niet aan om diens rechtspositie aan de orde te stellen, maar om de **ordegrootte** aan te tonen van het hydrologisch effect dat dit project teweegbrengt op grond die landbouwgrond blijft: een verlaging van de landbouwkundige doelrealisatie van 19 tot 23%, en dat nog wel op relatief hoog gelegen percelen. Voor mijn gronden is daarentegen in het geheel niets berekend. Er is voor mij dus nooit vastgesteld óf zich een effect voordoet — laat staan of mitigatie nodig is.

28. Vervolgens worden die effecten met een zelf ontworpen, **cumulatieve** drempel weggeschreven. Het mitigatieplan bepaalt dat sprake is van een knelpunt “*wanneer de gemiddelde doelrealisatie voor een perceel met meer dan 0,5 %-punt afneemt*”, maar dat mitigatie pas plaatsvindt bij significante effecten, waarvoor “*een norm [wordt] gehanteerd van 5 cm verandering van de (grond)waterstand*”. In uw brief van 3 juli 2026 bevestigt u dat beide drempels cumulatief werken: “*Er moet dus minstens aan beide toetsingscriteria worden voldaan voordat overgegaan wordt tot mitigatie door Prolander*”.

29. Wat dat betekent, blijkt uit uw eigen stukken. Voor perceel VDR00-H-1096 wordt een verlaging van de doelrealisatie van 0,8% berekend — een overschrijding van uw eigen knelpuntnorm — maar omdat de GHG-stijging kleiner is dan 5 cm luidt de conclusie dat “*geen sprake is van een significant effect en mitigerende maatregelen niet aan de orde*” zijn. Een tweede drempel die een op zichzelf overschreden landbouwnorm alsnog wegredeneert, is geen belangenafweging maar een ontsnappingsclausule. Zij leidt ertoe dat reële, door uzelf berekende schade ongemitigeerd en onvergoed blijft.

30. Dat wordt bezegeld doordat compensatie op voorhand is uitgesloten: *“Compensatie is voor de inrichting van Vledder Aa fase 2 niet aan de orde”*. Toepassing van een beleidsmatig toetsingskader op een wijze die tot deze onevenredige gevolgen leidt, verdraagt zich niet met de artikelen 3:4 en 4:84 Awb.

Grond 4 — De bescherming van derden is niet in de vergunning geborgd, maar doorgeschoven

31. De vergunning bevat vrijwel uitsluitend technische uitvoeringsvoorschriften. Geen enkel voorschrift beschermt de grond- of oppervlaktewaterstanden op omliggende of benedenstroomse landbouwgronden. Voorschrift 12 (“monitoring”) verwijst slechts naar een memo en legt geen drempelwaarden of gevolgen vast; voorschrift 16.3 ziet op schade aan het waterstaatswerk, niet op landbouwschade bij derden. Een afdwingbare mitigatie- of schadevergoedingsplicht ontbreekt, terwijl artikel 6.20 Waterwet daarvoor juist de ruimte biedt.

32. De monitoring waarop u zich beroept, is naar uw eigen omschrijving *“een zogenaamd passief monitoringsysteem waarmee achteraf kan worden vastgesteld of er sprake is van invloed”*, dat zich *“niet leent voor actieve monitoring waarbij op basis van de actuele meetgegevens kan worden gestuurd”*. Bij grotendeels onomkeerbare ingrepen — het dempen van veertien A-watgangen, het verwijderen van een waterkering over circa 300 meter en van zes stuwen — is een systeem dat effecten pas maanden later signaleert geen waarborg. De klachtafhandeling is bovendien bij de provincie belegd, niet bij u.

33. Uw beantwoording van 3 juli 2026 maakt het borgingsgat compleet. U bevestigt: *“Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met de gemeente Westerveld”*; de bij de gemeente ingediende zienswijzen zijn *“niet gedeeld met het waterschap”* en *“ook niet bij de besluitvorming betrokken”*; er is *“geen ... coördinatieregeling”*. En over het moment van uitvoering: *“Het is dus niet aan het dagelijks bestuur van het waterschap om te bepalen wanneer de werkzaamheden gaan starten of deze op te schorten”*. Terwijl de gemeente voor de hydrologische borging juist naar deze vergunning verwijst. De bescherming van mijn gronden valt zo tussen wal en schip: u verwijst naar de vergunninghouder en naar monitoring achteraf, de gemeente verwijst naar u, en niemand draagt de verantwoordelijkheid.

34. Precies die constructie heeft de Afdeling op 29 april 2026 afgewezen. Het bevoegd gezag mocht zich niet verschuilen achter een separaat projectplan van het waterschap om te waarborgen dat er geen vernatting optreedt. Veelzeggend is dat de Afdeling zelfs geen bestuurlijke lus toepaste, mede omdat het waterschap ter zitting aangaf *“ bezig te zijn met de voorbereiding van fase 2 van het project”*. Wij bevinden ons thans in die fase 2. Het besluit werd integraal vernietigd.

35. Ten slotte constateer ik dat u de uitspraak niet bij uw besluitvorming heeft betrokken — u schrijft dat zij *“niet betrokken [is] bij de besluitvorming”* en dat zij ziet op *“een wijzigingsplan ... en niet op een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten”*. Dat onderscheid mist de kern. De Afdeling formuleerde geen regel over een besluytype, maar een materiële onderzoeks- en motiveringsplicht: de gevolgen voor nabijgelegen agrarische gronden moeten inzichtelijk worden gemaakt door het besluit dat die gevolgen veroorzaakt, en die last mag niet naar een ander besluit worden verplaatst. Die plicht rust ook op u.

V. Punten waarop de beslissing op bezwaar dient in te gaan; inzage in de stukken

36. Op grond van artikel 7:4, tweede lid, Awb verzoek ik u alle op de zaak betrekking hebbende stukken ter inzage te leggen, uiterlijk een week vóór het horen. Daartoe behoren in elk geval:

- de per-perceel berekende uitkomsten van de Waterwijzer Landbouw en de onderliggende modelresultaten voor alle percelen in het invloedsgebied, inclusief het benedenstroomse traject tot en met de samenvloeiing met de Wapserveense Aa;
- de modelinvoer en -uitvoer waarmee de Vledder Aa als “vaste hoeveelheid” in het model van de Wapserveense Aa is opgenomen (waaronder de bijlagen i1 en i2);
- het peilbesluit dan wel het besluit waarbij de peilen van peilgebied VL140 en de peilgebiedindeling in het fase 2-gebied worden gewijzigd, indien dat bestaat.

37. Het besluit schiet op de volgende punten tekort in zijn motivering. Ik verzoek u daarop in de beslissing op bezwaar uitdrukkelijk in te gaan (artikel 7:12 Awb); blijft dat achterwege, dan is ook de beslissing op bezwaar ontoereikend gemotiveerd.

- a. Het besluit maakt niet inzichtelijk dat voor peilgebied VL140 thans, en sinds jaren, een minimumpeil van NAP +2,60 m en een maximumpeil van NAP +2,95 m geldt, noch hoe de vergunde vaste stuwhoogte van NAP +3,25 m zich tot dat maximumpeil verhoudt.
- b. Het besluit maakt niet inzichtelijk bij welk besluit die peilen en die peilgebiedindeling worden gewijzigd, wanneer dat besluit wordt genomen en of daartegen rechtsbescherming openstaat — dan wel op grond waarvan een permanent peil boven het vastgestelde maximum als “beheren en bedienen” kan worden aangemerkt.
- c. Het besluit maakt niet inzichtelijk op grond van welk criterium — welke contour, welk model, welke afstand — het invloedsgebied is bepaald, en waarom mijn benedenstroomse gronden daarbuiten zijn gelaten, terwijl perceel VDR00-H-1096 buiten het plangebied wél is beoordeeld en in fase I een modelgebied van circa 350 km² is gehanteerd.
- d. Het besluit maakt niet inzichtelijk hoe een structurele peilverhoging van circa 30 cm zich verhoudt tot de aanname dat de gevolgen voor omliggende en benedenstroomse gronden beneden 5 cm blijven.
- e. Het besluit maakt niet inzichtelijk welk bestuursorgaan het gecombineerde hydrologische effect van de herinrichting van de Vledder Aa én die van de Wapserveense Aa op de tussenliggende gronden heeft berekend, en waar die berekening is te vinden.

VI. Conclusie en verzoek

38. Het besluit is onzorgvuldig voorbereid (artikel 3:2 Awb), berust op een ondeugdelijke belangenafweging (artikelen 3:4 en 4:84 Awb), is ontoereikend gemotiveerd (artikel 3:46 Awb) en verdraagt zich niet met de doelstellingen van artikel 2.1 juncto artikel 6.21 Waterwet.

Ik verzoek u daarom:

Primair: het besluit van 5 mei 2026 te herroepen.

Subsidiair: het besluit te herroepen voor zover daaraan niet de volgende voorschriften zijn verbonden, en die alsnog op te nemen:

- een voorschrift dat de peilverhoging (het samengevoegde peilvak en de vaste stuw op NAP +3,25 m) uitdrukkelijk onder het vergunde brengt en aan toetsbare voorwaarden bindt;

- een voorschrift met concrete drempelwaarden voor de grond- en oppervlaktewaterstanden op de omliggende en benedenstroomse landbouwgronden, waarbij overschrijding leidt tot onmiddellijke bijsturing;
- een voorschrift dat actieve monitoring met bijsturing borgt, inclusief een nulmeting vóór aanvang van de werkzaamheden, mede op basis van de bij u beschikbare meerjarige peilgegevens;
- een voorschrift dat mitigatie én schadevergoeding/compensatie afdwingbaar vastlegt, met intrekking van de uitsluiting “compensatie is niet aan de orde”;
- een voorschrift dat de werkzaamheden niet aanvangen voordat de gevolgen voor de benedenstroomse gronden, in samenhang met de herinrichting van de Wapserveense Aa, zijn onderzocht en beoordeeld.

Meer subsidiair: de behandeling van dit bezwaar aan te houden en af te stemmen op de procedures voor de Wapserveense Aa en de omgevingsvergunning van de gemeente Westerveld, en de gevolgen voor de tussenliggende gronden alsnog integraal te (laten) beoordelen.

39. Ik maak gebruik van mijn recht te worden gehoord (artikel 7:2 Awb) en verzoek u mij daartoe tijdig uit te nodigen, met inachtneming van artikel 7:4, tweede lid, Awb. Ik bied bewijs aan van al mijn stellingen, in het bijzonder door overlegging van kadastrale gegevens en van de ligging van mijn percelen, en zo nodig door een deskundigenbericht. De bij u berustende meerjarige peilmeetgegevens en de modelresultaten voor het benedenstroomse traject verzoek ik u in het geding te brengen. Ik behoud mij uitdrukkelijk het recht voor de gronden van dit bezwaar aan te vullen, mede naar aanleiding van de ter inzage te leggen stukken en van de stukken uit de procedure bij de gemeente Westerveld.

Ik verzoek u de ontvangst van dit bezwaar schriftelijk te bevestigen.

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage 2

5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e

bezoekadres Dokter van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank
IBAN NL66NWB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum
3 juli 2026

ons kenmerk

uw kenmerk

behandeld door

5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: Beantwoording vragen brief 21 mei 2026

Geachte 5.1.2e

Op 26 mei 2026 hebben wij een brief met dagtekening 21 mei 2026 ontvangen. Hierin heeft u vragen gesteld over de op 5 mei 2026 verleende omgevingsvergunning voor de natuurlijke herinrichting van het beekdal Vledder Aa (Z/23/058897).

In de brief heeft u aan ons verzocht om voor 9 juni 2026 te reageren. Helaas heeft door omstandigheden de beantwoording langer geduurd dan u verzocht heeft. Hieronder volgt de beantwoording van uw vragen.

1. Op welke wijze verhoudt de op 5 mei 2026 verleende watervergunning zich tot het projectbesluit Herinrichting Vledder Aa - Middenloop fase II van de gemeente Westerveld, dat nog niet definitief is vastgesteld en nog niet opnieuw ter inzage heeft gelegen?

Voor de uitvoering van een project kunnen verschillende (omgevings)vergunningen noodzakelijk zijn, bij verschillende bevoegde gezagen. Door het waterschap verleende vergunning ziet toe op de activiteiten van het project die betrekking hebben op de bevoegdheid van het waterschap. Dit staat los van eventuele andere vergunningen die nodig kunnen zijn voor andere activiteiten binnen een project.

2. Op welke wijze heeft uw waterschap, vóór en tijdens de aanvraagprocedure voor de onderhavige vergunning, deelgenomen aan de planvorming voor het project Vledder Aa fase 2? Hoe verhoudt de in het Memo toelichting watervergunningaanvraag d.d. 9 november 2023 beschreven samenwerkingsrol waarbij uw waterschap samen met Prolander, Staatsbosbeheer, de gemeente Westerveld, grondeigenaren en de buurt het project organiseert en uitvoert zich tot uw onafhankelijke toetsende rol als bevoegd gezag voor de daaropvolgende vergunningaanvraag? Welke organisatorische, procedurele of inhoudelijke waarborgen heeft uw waterschap getroffen om te verzekeren dat de toetsing van de aanvraag onafhankelijk van uw rol als samenwerkingspartner heeft plaatsgevonden?

Het komt vaker voor dat een bevoegd orgaan (omgevings)vergunningen verleent, terwijl datzelfde bestuursorgaan op andere wijze eveneens bij een project betrokken is. Hierbij wordt ervoor gezorgd dat degenen die betrokken zijn geweest bij de planvorming niet dezelfde personen zijn als degenen die de betreffende vergunningaanvraag beoordelen en eventueel verlenen. Concreet betekent dit dat de betrokken vergunningverleners niet bij het voorproces betrokken zijn en objectief beoordelen of de aangevraagde activiteiten voldoen aan de daarvoor relevante wet- en regelgeving.

3. Heeft tussen uw waterschap en de gemeente Westerveld (en, voor zover van toepassing, Prolander en de provincie Drenthe) afstemming plaatsgevonden over de volgorde van het projectbesluit en de watervergunning? Zo ja, op welke wijze en met welke uitkomst? Zijn daarbij de ingediende zienswijzen op het projectbesluit betrokken?

Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met de gemeente Westerveld over de aangevraagde omgevingsvergunning. Dit houdt in dat bij de gemeente ingediende zienswijzen niet zijn gedeeld met het waterschap en dat deze ook niet bij de besluitvorming betrokken zijn. Voor het onderhavige project is geen sprake van een projectbesluit in de zin van de Wet ruimtelijke ordening (die nog geldend was op het moment van aanvraag) en evenmin van een coördinatieregeling.

4. Acht uw dagelijks bestuur het uit een oogpunt van zorgvuldige besluitvorming aanvaardbaar om een watervergunning te verlenen voor de fysieke uitvoering van een herinrichting waarvan het onderliggende projectbesluit nog niet rechtsgeldig is vastgesteld en de ingediende zienswijzen nog niet zijn beantwoord?

Doordat voor een project meerdere vergunningen nodig kunnen zijn, kan het zijn dat deze vergunningen niet allemaal op hetzelfde moment worden verkregen. De door het waterschap vergunde werkzaamheden kunnen pas worden uitgevoerd als alle benodigde vergunningen voor het project zijn aangevraagd en verkregen. Dit is ook opgenomen in de verleende watervergunning.

5. Waarom is voor deze vergunning gekozen voor de reguliere procedure van afdeling 4.1.2 Awb, en niet voor een procedure waarin belanghebbenden vooraf zienswijzen kunnen indienen op een ontwerpvergunning, gelet op de aard, omvang en onomkeerbaarheid van de vergunde ingrepen?

Voor specifieke werkzaamheden is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure verplicht. In gevallen waarbij dit niet verplicht is, zoals bij dit project, is dit aan het bevoegd gezag om dit te bepalen. Wij hebben bij deze aanvraag geen reden gezien om de uitgebreide procedure te volgen.

6. Hoe verklaart u dat de aanvraag, die uw waterschap zelf bij indiening als onvoldoende gemotiveerd heeft beoordeeld, na negen aanvullingsronden over een periode van bijna tweeënhalf jaar uiteindelijk wel volledig wordt geacht? Welke wezenlijke wijzigingen zijn in die aanvullingen doorgevoerd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag?

Door het vragen van aanvullingen, zoals een betere onderbouwing van effecten en technische aanpassingen aan constructies, heeft uiteindelijk tot een aanvraag geleid waar het waterschap van heeft beoordeeld dat deze voldoet aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Er heeft een zorgvuldige toetsing plaatsgevonden, waarbij het waterschap verschillende opmerkingen heeft gemaakt. Dit heeft geleid tot een vergunningaanvraag die voldoet aan de wet- en regelgeving en waarmee het waterschap akkoord kon gaan, zodat vergunning kon worden verleend.

7. Hoe verhouden de twee gehanteerde toetsingscriteria voor landbouw- een afname van de doelrealisatie van meer dan 0,5 procentpunt enerzijds en een GHG-stijging van meer dan 5 cm anderzijds zich tot elkaar? Waarom leidt overschrijding van de eerste norm op verschillende percelen niet tot mitigerende maatregelen?

Prolander noemt inderdaad twee toetsingscriteria die zij volgen in hun rapport. In de eerste plaats geven ze aan dat: "Wanneer de gemiddelde doelrealisatie voor een perceel met meer dan 0,5 %-punt afneemt is sprake van een knelpunt". Vervolgens wordt gesteld dat: "Mitigatie zal plaatsvinden als er sprake is van significante effecten. Hierbij wordt in Nederland een norm gehanteerd van 5 cm verandering van de (grond)waterstand". Volgens de wet is een eigenaar van een woning zelf verantwoordelijk voor de ontwatering van zijn perceel. Voor landbouw wordt naast de verandering van de grondwaterstand uitgegaan van een vermindering van de doelrealisatie als deze meer dan 0,5% bedraagt. Er moet dus minstens aan beide toetsingscriteria worden voldaan voordat overgegaan wordt tot mitigatie door Prolander.

8. Welke aanvullende waarborgen biedt uw dagelijks bestuur voor aangrenzende grondeigenaren, gelet op het feit dat het monitoringsysteem zelf als "passief" wordt aangeduid en gegevens pas na enkele maanden beschikbaar komen, terwijl de ingrepen grotendeels onomkeerbaar zijn?

In de verleende vergunning is opgenomen dat de vergunninghouder mogelijke maatregelen moet nemen om te voorkomen dat het waterschap dan wel derden als gevolg van het gebruik van de vergunning schade lijden. Daarnaast staat in het mitigatieplan het volgende: "Als uit de monitoring blijkt dat er significante effecten optreden zullen alsnog mitigerende maatregelen worden getroffen en/of schade worden vergoed".

9. Is uw dagelijks bestuur bereid om met de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden te wachten totdat het onderliggende projectbesluit rechtsgeldig is vastgesteld en de ingediende zienswijzen zijn beantwoord, om te voorkomen dat de uitvoering vooruitloopt op een nog te nemen besluit.

De omgevingsvergunning is verleend aan Prolander. Prolander is verantwoordelijk voor het verkrijgen van alle benodigde vergunningen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Het is dus niet aan het dagelijks bestuur van het waterschap om te bepalen wanneer de werkzaamheden gaan starten of deze op te schorten.

10. Op welke wijze is de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 april 2026 inzake het wijzigingsplan "Nieuwe Drostendiep" (ECLI:NL:RVS:2026:2438) betrokken bij de verlening van de onderhavige watervergunning? In die uitspraak vernietigt de Afdeling een vergelijkbaar wijzigingsbesluit waarbij voor de hydrologische gevolgen voor aangrenzende landbouwpercelen werd verwezen naar een aansluitend projectplan van het waterschap, en oordeelt de Afdeling dat de motiveringslast voor die gevolgen op het bovenliggende besluit blijft rusten en niet kan worden afgeschoven naar latere uitvoeringsbesluiten.

Deze uitspraak is niet betrokken bij de besluitvorming. De uitspraak ziet overigens toe op een wijzigingsplan (een bevoegdheid van de gemeente) en niet op een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten.

11. Bent u bereid mij - voor zover dit nog niet langs andere weg gebeurt - inzage te geven in de aan het besluit ten grondslag liggende stukken (waaronder het inrichtingsplan en geo) hydrologisch (model)onderzoek, de mitigatie- en monitoringsplannen, en de aanvullingen op de aanvraag) en, indien gewenst, een toelichtend gesprek te voeren?

Het is mogelijk om de onderliggende stukken van een verleende vergunning op te vragen. Daarnaast kan op grond van de Wet open overheid worden verzocht om openbaarmaking van andere relevante documenten.

Mocht u nog aanvullende vragen naar aanleiding van deze brief of opmerkingen hebben, kunt contact met mij opnemen via het e-mailadres boven aan deze brief of via 06 – 27 44 01 95.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur van
Waterschap Drents Overijsselse Delta

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Adviseur juridische zaken

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 15, 17, 24, 26, 29